

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 36C/46/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3125204170
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 10. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Moravčíková
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2025:3125204170.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra, sudkyňou JUDr. Katarínou Moravčíkovou, v spore žalobcu: A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. E. XXXX/XX, F., zast. Advokátska kancelária JUDr. Danica Birošová, s.r.o., so sídlom Piaristická 46, 911 01 Trenčín, IČO: 36 837 857, proti žalovanému: Slovenská republika – Generálna prokuratúra SR, so sídlom Štúrova 2, Bratislava, IČO: 00 166 481, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

- I. Konanie v časti o zaplatenie sumy 99,96 eur s príslušenstvom zastavuje.
- II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 7 500 eur titulom nemajetkovej ujmy do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.
- III. Vo zvyšnej časti žalobu zamietla.
- IV. Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov konania ohľadne nemajetkovej ujmy voči žalovanému v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.
- V. Žalovanému nárok na náhradu trov konania ohľadne majetkovej škody voči žalobcovi nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 2 146,47 eur s príslušenstvom titulom majetkovej ujmy ako aj sumy 30 000 eur titulom nemajetkovej ujmy. Uvedol, voči nemu bolo prvýkrát začaté trestné stíhanie dňa 10.07.2015 pre zločin poškodzovanie záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1, ods. 3 a zločin subvenčný podvod podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona. Nasledovalo vznesenie obvinenia a na základe jeho sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa PZ zo dňa 26.11.2015 dozorujúci prokurátor uznesením zo dňa 11.01.2016 zrušil napadnuté uznesenie o vznesení obvinenia žalobcu a uložil vyšetrovateľovi, aby vo veci znovu konal a rozhodol. K opätovnému vzneseniu obvinenia žalobcovi došlo na základe uznesenia vyšetrovateľa PZ zo dňa 03.12.2018, pričom sťažnosť žalobcu proti uzneseniu bola prokurátorom dňa 31.07.2019 zamietnutá ako nedôvodná. Dňa 06.05.2022 prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, podal na žalobcu obžalobu, pričom zmenil aj právnu kvalifikáciu. Špecializovaný trestný súd (ďalej aj ako ŠTS) uznesením zo dňa 30.12.2022 zastavil trestné stíhanie žalobcu, pretože tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu zo dňa 30.12.2022 podal prokurátor sťažnosť, ktorú Najvyšší súd Slovenskej republiky dňa 20.02.2024 zamietol; uznesenie bolo žalobcovi doručené dňa 04.04.2024. Ďalej poukázal na to, že bol v podstate trestne stíhaný od 26.11.2015 do 04.04.2024, t.j. takmer 8,5 roka, počas ktorých bol opätovne predvolávaný na procesné úkony a podrobovaný úkonom vyšetrovania. To značne poznačilo tak jeho súkromný, rodinný ako i

pracovný život. V tomto prípade treba uvážiť, že trestné stíhanie poškodeného od počiatku prebiehalo na Národnej kriminálnej agentúre Prezídia Policajného zboru SR, ktorá svojim postavením požíva status špecializovanej zložky polície, vyšetrujúcej len tie najzávažnejšie trestné činy. Negatívne účinky vznesenia obvinenia mali dopad na poveseť, osobný, spoločenský život obvineného, ktorý bol vystavený stresujúcim účinkom samotného trestného konania ako aj neistote o jeho konečnom výsledku, psychicky záťažovým stavom, ktoré vyvolávali početné predvolania polície a celkovej neistote o svojom osude, keďže hrozba trestom znemožňovala obvinenému viesť a plánovať budúcnosť. Bol označený akousi neviditeľnou výstražnou nálepkou. Nezákonné trestné stíhanie žalobcu, vedené tak dlhú dobu, bolo v zjavnom rozpore s principiálnymi pravidlami, upravujúcimi možnosť trestného stíhania obvineného, nenapraviteľne zasiahlo do všetkých osobnostných sfér žalobcu, nehovoriac o psychike žalobcu a jeho zdravotnom stave. Vo vzťahu k svojmu nároku sa odvolal na rozhodovaciu súdnu prax, a to tak rozhodnutia Krajských súdov, Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR. Žalobcovi hrozil trest odňatia slobody v trvaní až 12 rokov, čo bolo pre neho frustrujúce, keďže reálne nebolo možné vylúčiť hrozbu nepodmienečného trestu vzhľadom na základné zásady ukládanie trestov upravené v trestno-právnych predpisoch. Majetková škoda v sume 2 146,47 eur pozostávala z nákladov nevyhnutne vynaložených na obhajobu v trestnom konaní zvoleným obhajcom - JUDr. Andrejom Jarošom vo výške 1687,90 eur s DPH a vo výške 8 392,42 eur s DPH obhajcom JUDr. Michaelou Gáborik. Keďže žalovaný čiastočne uznal a uspokojil nárok žalobcu na náhradu majetkovej škody vo výške 7 933,85 eur, uplatnil si žalobca len rozdiel zodpovedajúci skôr uplatnenému a vyčíslenému nároku na náhradu škody, t.j. 10 080,32 eur – 7 933,85 eur = 2 146,47 eur. K neuznaniu nároku žalobcu žalovaným v časti úkonov právnej služby - ďalšie porady s klientom, nakoľko tieto neboli ničím preukázané, uviedol, že ich uskutočnenie je preukázané samotnou skutočnosťou, že zo strany žalobcu došlo k ich zaplateniu v zmysle platnej právnej úpravy. Advokát nemá žiadnu povinnosť vyhotovovať akékoľvek dôkazy, či záznamy o uskutočnených poradách s klientom. Samotná skutočnosť, že advokát klientovi realizované porady vyúčtoval a klient vyúčtovanie akceptoval a riadne zaplatil, bolo dôkazom o uskutočnení sa týchto porad. Nárok na náhradu nemajetkovej škody si uplatnil vo výške 30 000 eur, za nezákonné trestné stíhanie svojej osoby v trvaní 8,5 roka zo závažných zločinov, za spáchanie ktorých žalobcovi ako poškodenému hrozil trest odňatia slobody až v trvaní 12 rokov.

2. Žalovaný považoval žalobu za neopodstatnenú a žiadal ju v celom rozsahu zamietnuť, nakoľko neboli splnené základné zákonné predpoklady na uplatnenie náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Uplatnený nárok na náhradu škody žalobcom bol predbežne prerokovaný a žalovaný ho vybavil upovedomením o čiastočnom uznaní nároku na náhradu škody z 08.11.2024, ktorým bola žalobcovi priznaná náhrada skutočnej škody, predstavujúca preukázané trovy právneho zastúpenia voči G. H. G. vo výške 1 148 eur a voči JUDr. Danici Birošovej vo výške 6 785,85 eur. Ďalší rozdiel vznikol pri počítaní cestovných nákladov, kedy si právna zástupkyňa žalobcu pri výpočte cestovného cenu navýšila o 20% DPH. Pokiaľ ide o úkony - ďalšie porady s klientom, neplatí, že ich netreba preukazovať žiadnym dôkazom (záznamom o uskutočnení porady), ak ich klient uhradil. Pri predbežnom prerokovaní nároku na náhradu škody zo strany povinného štátneho orgánu, ako aj v samotnom súdnom konaní, sa skúma výška uplatnenej skutočnej škody existenciou uplatnených úkonov právnej služby, ako aj ich účelnosť, a to podľa § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. Pri uplatnení analógie poukázal na ustanovenie § 14 ods. 2 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z., z ktorého vyplýva povinnosť preukázania ďalšej porady s klientom, nachádzajúcim sa vo väzbe, potvrdením príslušného ústavu na výkon väzby, resp. ústavu na výkon trestu. Nevidel dôvod na odlišný prístup pri preukázaní uskutočnenia úkonu ďalšej porady s klientom v konaní, v ktorom nedošlo k väzobnému stíhaniu klienta. Skúmanie účelnosti vynaložených trov konania, trovy právneho zastúpenia nevynímajúc, tak nie je možnosťou súdu, ale jeho povinnosťou. Pre priznanie náhrady škody za vynaložené trovy konania za úkony právnej služby označené ako „ďalšie porady s klientom“ je primárnou povinnosťou žalobcu, aby v konaní predložil dôkazy takej kvality, ktoré by preukazovali jednak to, že k rokovaniam s právnym zástupcom došlo, ako aj (a predovšetkým) podrobný obsah týchto rokovaní. Až následne súd môže podrobiť každý jeden takto uplatnený úkon právnej služby osobitne skúmaniu z hľadiska kritéria jeho účelnosti, vzťahujúceho sa na náhradu trov konania ako takú, a to s prihliadnutím na obsahovú náplň konkrétneho rokovania a následné vyhodnotenie jeho opodstatnenosti v závislosti od štádia prebiehajúceho trestného konania, v ktorom k vykonaniu toho-ktorého úkonu došlo. Právna zástupkyňa žalobcu nepredložila žiadny dôkaz preukazujúci vykonanie týchto porad ani pri podaní žaloby. Dal do pozornosti, že porady sa mali konať v krátkom časovom slede po sebe – napr. 1.6., 3.6., 11.6.2020, ako aj 3.6., 9.6., 25.6.2021, 7.7.2021 a 8.7.2021. Principiálne neuznával uplatnenie náhrady za tieto porady, keďže neboli žalobcom ani zadokumentované. Z uvedeného dôvodu považoval žalovaný

tento nárok za nepreukázaný a navrhol žalobu zamietnuť. K uplatnenej nemajetkovej ujme uviedol, že táto nie je ničím preukázaná, ani len tvrdením, že mala žalobcovi vzniknúť. Zo žaloby absolútne nevyplývajú žiadne skutočnosti, ktoré by v súlade s § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. mohol súd skúmať za účelom preukázania vzniku nemajetkovej ujmy, ak v zmysle ods. 2 nepostačuje samotné konštatovanie porušenie práva. Okrem toho výška náhrady nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu (§ 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z.). V opačnom prípade by vznikal rozpor s poukazovaním na ľudský život ako najvyššiu hodnotu, od ktorej sa odvodzujú ostatné hodnoty (napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 3Cdo/19/2018, sp. zn. 6Cdo/38/2019). Najvyšší súd SR vo veci sp. zn. 6MCdo/15/2012 dospel k záveru, že určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie. V danom prípade je potrebné za moment určenia vymeriavacieho základu nároku na náhradu škody v závislosti od výšky minimálnej mzdy považovať rok, v ktorom došlo k vzniku protiprávnej skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, t. j. rok, kedy bolo žalobcovi vznesené obvinenie, ktoré sa neskôr ukázalo ako nezákonné. Žalobcovi bolo vznesené obvinenie prvýkrát v roku 2015, ktoré však bolo zo strany prokuratúry zrušené po 47 dňoch a druhýkrát v roku 2018, na základe ktorého bolo v konečnom dôsledku jeho trestné stíhanie súdom zastavené (podľa nariadenia vlády SR z 11.10.2017 č. 278/2017 Z. z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2018, bola suma minimálnej mzdy vo výške 480 eur). Teda maximálna suma nemajetkovej ujmy, ktorú si žalobca mohol uplatňovať, je 24 000 eur. Podľa § 12 ods. 3 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov, má obeť násilného trestného činu nárok aj na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy (v danom prípade suma 4 800 eur). Bolo by v rozpore s dobrými mravmi, keby výška priznanej náhrady presahovala možné vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu, napr. obetí trestného činu znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania. Navyše, nie je možné sa stotožniť s tvrdením právnej zástupkyne žalobcu, že trestné stíhanie jej klienta trvalo 8,5 roka, z ktorého dôvodu požadovala neprimerane vysokú nemajetkovú ujmu. Žalobca bol stíhaný (mal procesné postavenie obvineného) 5 rokov, 4 mesiace a 3 dni, čo predstavuje podstatný rozdiel, nakoľko nemožno stotožňovať vedenie trestného stíhania vo veci s vedením trestného stíhania voči konkrétnej osobe. Z uvedených štádií trestného konania vyplývajú pre dotknuté subjekty úplne odlišné procesné práva a povinnosti. Iba pri vznesení obvinenia je v rámci Trestného poriadku možné obvinenému uložiť viac povinností v rámci trestného konania, z čoho však vyplývajú pre neho aj rozsiahlejšie procesné práva. Vo vzťahu k nemajetkovej ujme v tomto prípade podľa žalovaného postačovalo konštatovanie porušenie práva. Ak by aj bol súd iného názoru, teda, že by mu nejaká ujma mala patriť, ním uplatnená suma nezodpovedá praxi súdov a je premrštená. K samotnej výške požadovanej sumy sa nevyjadril, ale principiálne ju navrhol v ďalšom konaní nepriznať.

3. V rámci repliky žalobca uviedol, že rozdiel medzi uplatnenou a priznanou sumou trov konania spočíva v neuznaných poradách s klientom. Advokátovi nie je ani stavovskými predpismi ukladaná povinnosť vyhotovovať akékoľvek dôkazy, či záznamy o uskutočnených poradách s klientom. Práve početnosť realizovaných úkonov zo strany OČTK odôvodnilo potrebu porad s klientom. Nárok žalobcu bol uplatnený len v rozsahu základnej tarifnej sadzby patriacej advokátovi za uskutočnenie tohto úkonu. Účelnosť úkonov bola podľa žalobcu v konečnom dôsledku preukázaná rozhodnutím ŠTS v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR. Nesporne išlo v týchto prípadoch o nevyhnutné úkony pre riadne bránenie práv žalobcu a nie zneužitie práva; ich účelnosť je daná legitímnym cieľom efektívne uplatniť alebo brániť subjektívne právo v spore (napr. Ústavný súd SR, III.ÚS 457/2014). Ohľadne uplatnených cestovných náhrad vzal žalobca nárok v časti sumy 99,96 eur späť. Nesúhlasil s tvrdením žalovaného ohľadne výšky nemajetkovej ujmy a poukázal na ústavné právo primeraného a spravodlivého odškodnenia za nezákonné trestné stíhanie (čl. 46 ods. 3 Ústavy SR). Limitácia nároku žalobcu podľa minimálnej mesačnej náhrady mzdy odporuje ústavnému právu žalobcu. I keď štáty disponujú určitou mierou voľnej úvahy pri určení výšky odškodnenia obetí trestných činov, odškodnenie musí byť spravodlivé a primerané, čo znamená, že nesmie byť symbolické alebo zjavne nedostatočné vzhľadom na závažnosť následkov, ktoré má spáchaný trestný čin vo vzťahu k obeti. Z judikatúry vyplýva, že v prípade nezákonných trestných stíhaní sa negatívny zásah do osobnosti poškodeného prezumuje. Tento zásah sa prehlbuje o to viac, keď ide o nezákonné trestné stíhanie zo závažného trestného činu – zločinu. V prípade žalobcu trestné stíhanie trvalo značne dlhý čas, pričom bol bezúhonným občanom, čestným a pracovitým mužom a otcom. Bol vnímaný ako čestný, dôveryhodný, priateľský,

zodpovedný a nekonfliktný človek, pričom trestné stíhanie negatívne zasiahlo do pohľadu okolia na žalobcu; bol dopytovaný na dôvod stíhania, jeho stav. Pre žalobcu to bolo nekomfortné, ako svedkovia boli predvolávaní zamestnanci jeho spoločnosti. I tam boli svedkovia oboznámení o akú vec ide, teda o aký skutok a podobne. Občianska česť patrí k významným hodnotám, má vplyv na plnohodnotný život fyzickej osoby a jej každodennú realitu. Ide o nevyčísliteľnú hodnotu. Nepochybným faktom je, že vedenie trestného stíhania je stresujúca situácia s nepriaznivým dopadom i na psychiku človeka; preto je nemysliteľné, aby nebolo odškodnené náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch. Poukázal na rozhodovaciu súdnu prax Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Cdo/125/2019 a 4Cdo/130/2020. Žalobcovi bolo vznesené obvinenie dňa 26.11.2015, odvtedy začalo jeho nezákonné trestné stíhanie. Rozporoval tvrdenie žalovaného s jeho prerušením od 11.01.2016 do 02.12.2018, pretože vo vzťahu k zásahu so osobných práv žalobcu nedošlo k zastaveniu trestného stíhania, naopak vyšetrovateľ pokračoval vo vykonávaní úkonov vyšetrovania a opätovne vydal uznesenie o vznesení obvinenia žalobcu za totožný skutok. Počas celej doby žil žalobca s tým, že čo do podstaty je vedené trestné stíhanie stále namierené proti jeho osobe a je sústavne vyšetrovaný.

4. Žalobca v rámci pojednávania uviedol, že najskôr mu vznesením obvinenia hrozili 3-10 rokov, potom to zmenili na 7-12 rokov. Čerpal eurofondy najlepšie ako vedel a spolupracoval s agentúrou, ktorá mu pomáhala s celým procesom. Zamestnanci sa školili a jeho záujmom bolo zlepšiť fungovanie podniku. Nikdy nemal záujem páchať trestnú činnosť a nakoniec za nepodanie prílohy č. 15 k žiadosti mu bolo vznesené obvinenie. Zo strany SIA bola u neho delegácia, kde boli členovia vlády, poslanci a zástupcovia europarlamentu na hoteli ako výstavný projekt čerpania z eurofondov. V r. 2015 bol upozornený od zamestnancov, že ich vzali na výsluch. Vedel, že sa deje niečo divné a po vznesení obvinenia bolo k veci vypovedať 21 zamestnancov a ďalších 50 ľudí. Medzi nimi účtovníci, asistentka ako aj jeho manželka. Operatívci si nenechali informácie pre seba. Trestné stíhanie voči jeho osobe bolo všeobecne známe; navštevovali jeho známych, len aby niečo na neho povedali. V Trenčíne sa o ňom hovorilo, že je podvodník s eurofondami. Išlo o všeobecne známu skutočnosť, dokonca aj pri kontrole originality vozidla mu to bolo povedané. Na základe toho sa zhoršil u neho stav komunikácie a priateľské vzťahy, pričom zamestnanci na neho pozerali ako na podvodníka. To isté si myslela aj bývalá manželka, keď sa to dozvedela. Teraz má nový vzťah a spolu majú dve deti. Celý stav sa premietol na ňom aj zdravotne. Trpí nespavosťou. Manželke pri výsluchu vyšetrovateľ povedal, že on vie, že nič nespáchal, ale mal taký pokyn. Celú vec prebral s advokátmi a povedali, že nie je čo stíhať. Osobne tejto veci venoval 10 rokov svojho života. Okrem spomínaných advokátov sa tomu venovala aj ďalšia advokátska kancelária, pričom tie výdavky si ani neuplatnil. Zistil, že obdobné obvinenie bolo vznesené aj kamarátovi I., ktorý ale tri týždne po vznesení obvinenia vo veku 42 rokov zomrel. Pravidelne chodí na injekcie do oka, začalo sa to 2 roky dozadu, bude ich musieť brať až do konca života. Má odlúpenú sietnicu zo stresu, ak by nebral injekcie, bol by slepý. Od r. 2019 sa u neho objavila arytmia, berie tabletky do konca života. V r. 2021 mal problémy s konečníkom, kde mu museli operovať a vyrezať krvnú zrazeninu. Maródlil dlhodobo aj v r. 2021, keď mu zmenili právnu kvalifikáciu, teda až na 12 rokov. Lekár mu naordinoval tabletky na spanie a psychiku. Snaží sa veľa športovať. Pred vznesením obvinenia nemal žiadne problémy ani konania vo vzťahu k polícii. Lekári konštatovali, že príčinou všetkých zdravotných ťažkostí bol stres. Nepije, nefajčí a 5x týždenne športuje skrz srdce. Zamestnanci sú stabilizovaní a s manželkou vychová deti vo veku 1 a 6 rokov. Problém spočíval v tom, že sa mal pripraviť na to, že bude vo väzení. Advokáti mu hovorili, že by to mohlo skončiť podmienkou alebo odsúdením na 3 až 5 rokov, kde bude zavretý vo výkone asi v I. skupine. Trpí nespavosťou a to ho sprevádzalo pred každým úkonom, výsluchom, doručením pošty od NAKA, súdu a podobne. V spoločenskom živote došlo tiež k zhoršeniu. Ľudia sa pýtali ohľadne jeho obvinenia. Niektorí s ním prestali komunikovať a ak mu niekto niečo povedal, bránil sa ako vedel. Všetci hovorili, že to je ten podvodník a zlodej s eurofondami. Čo sa týka emocionálneho prežívania, tak stres spôsobil u neho nespavosť a mal vplyv na jeho zdravie. Stane sa, že nespí aj 4-5 nocí po sebe a cez noc je hore 20-30 krát. Čo sa týka osobných vzťahov, mal zhoršený vzťah s mamou skrz túto vec, pretože bol nervózny, podráždený. Čo sa týka manželky, tiež sa to zhoršilo, hrozil im dokonca rozvod. Chvíľu spolu ani nebyvali, ale nakoniec sa k sebe vrátili a sú spolu.

5. Právna zástupkyňa žalobcu ďalej uviedla, že z trestného spisu vyplýva, koľko procesných úkonov bolo v trestnej veci vykonaných. Žalobca využil všetky riadne, mimoriadne opravné prostriedky, ale neúspešne. Opakovane bol vo veci vypočúvaný, nahliadal do spisu. Bol aktívny a jeho advokáti boli prítomní pri procesných úkonoch. Obhajoval sa aktívne, od počiatku tvrdil, že nespáchal žiadny trestný čin. V tomto prípade zlyhal celkovo systém a žiadna aktivita žalobcu nezvrátila stav vyšetrovacích orgánov, pričom do celej veci musel zasiahnuť až súd. Trestné konanie bolo vedené na špecializovaných

zločkách. Celé trestné stíhanie vedené proti osobe žalobcu bolo nezákonné a teda každý jeden vykonaný úkon, každá jedna zásielka, ktorá bola doručovaná, boli nezákonným postupom štátu voči žalobcovi. Na rozdiel od iných prípadov, u žalobcu nešlo o oslobodenie spod obžaloby následkom neunesenia dôkazného bremena. Tu bol každý jeden úkon vykonaný v rozpore so základnými zásadami § 2 Trestného poriadku, ale aj ústavnými právami. V zmysle ústavy žalobca má právo na odškodnenie za takýto závažný dlhotrvajúci nezákonný zásah štátu do jeho osobnostnej sféry. Tvrdenie, že len konštatovanie porušenia práva by v prípade žalobcu bolo postačujúce, je bagatelizovaním a výsmechom vo vzťahu k žalobcovi. Preskúvanie obsahu porád za účelom hodnotenia ich účelnosti nie je pre ochranu advokátskeho tajomstva ani možné. Pravidlá vyúčtovania úkonov obhajoby upravuje vyhl. MS SR 655/2004 Z. z., ktorá stanovuje kritériá pre úkony obhajoby v trestnom konaní, pričom aj z jej obsahu vyplýva povinnosť preukazovať návštevy len v prípade väzobného stíhania, resp. ak je klient vo výkone trestu, a to potvrdením o návšteve do ústavu. Podmienka, aby medzi jednotlivými poradami sa uskutočnil úkon vyšetrovania, je v prípade každej porady splnená. Podľa názoru žalobcu ním uplatnený nárok nebol zo strany žalovaného spochybnený.

6. Zástupca žalovaného mal za to, že všetci ľudia majú problémy, teda aj tí, čo neboli obvinení. Stres a nespavosť sú následok dnešnej uponáhľanej doby. Žalovaný odmietol niesť zodpovednosť za zdravotný stav žalobcu pri rešpektovaní jeho osobnosti, podľa neho nie je preukázaná príčinná súvislosť medzi zdravotným stavom žalobcu a trestným stíhaním. Čo sa týka nemajetkovej ujmy, spravodlivosti bolo zadosťučinené už tým, že trestné stíhanie bolo zastavené a žalobca nemá právo spochybňovať právomoc štátu šetriť porušenie zákona. Ak sa preukáže, že nešlo o trestný čin, dôjde k zastaveniu trestného stíhania. Týmto sa len preukázalo, že SR je funkčný a právny štát, preto postačí ako satisfakcia len samotné konštatovanie porušenia práva. Tvrdenie, že trestné stíhanie bolo nezákonné, nezodpovedá skutočnosti; bolo vedené v súlade s predpismi SR bez ohľadu na výsledok konania. Žalobcovi bolo umožnené v plnom rozsahu obhajovať svoje práva tak sám ako aj prostredníctvom svojich obhajcov; jeho právo bolo rešpektované a prejavilo sa aj v tom, že trestné stíhanie bolo zastavené. Čo sa týka pasivity žalovaného, ten nemá žiadne dôkazy, nedisponuje nimi ani ich nepozná, čím by vedel preukázať, že nárok žalobcu nie je daný. Teda nebolo možné preukazovať to, čo neexistuje. Sporové konanie je založené na tom, že dokazovať má ten, čo niečo žiada, to znamená žalobca.

7. Súd vykonal dokazovanie listinami, predloženými stranami sporu ako aj z trestného spisu, lekárskymi správami žalobcu, výsluchom žalobcu, vyjadreniami strán sporu, pričom zistil nasledovný skutkový a právny stav.

8. V trestnej veci vedenej na expozitúre Západ, národnej protikorupčnej jednotky, národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru pod ČVS:B./NKA-PK-ZA-2015, bolo dňa 10.07.2015 uznesením vyšetrovateľa PZ podľa § 199 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie pre zločin poškodzovanie záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona a zločin subvenčný podvod podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona.

9. Žalobcovi bolo uznesením vyšetrovateľa PZ zo dňa 26.11.2015, ČVS:B./NKA-PK-ZA-2015, postupom podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie pre zločin poškodzovanie záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona a zločin subvenčný podvod podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona.

10. O sťažnosti žalobcu proti uzneseniu vyšetrovateľa PZ zo dňa 26.11.2015 rozhodol dozorujúci prokurátor uznesením zo dňa 11.01.2016, sp. zn. VII/1 Gv 120/15/1000-11 tak, že podľa § 194 odsek 1 písmeno b) Trestného poriadku vyhovel sťažnosti obvineného zo dňa 04.12.2015 a zrušil uznesenie vyšetrovateľa PZ, ČVS:B./NKA-PK-ZA-2015 zo dňa 26.11.2015, ktorým bolo obvinenému vznesené obvinenie a uložil vyšetrovateľovi, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

11. V rámci predmetného trestného konania došlo k opätovnému vzneseniu obvinenia žalobcovi, a to na základe uznesenia vyšetrovateľa PZ zo dňa 03.12.2018, ČVS:B./NKA-PK-ZA-2015, ktorým bolo poškodenému vznesené obvinenie za zločin poškodzovanie záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona a zločin subvenčný podvod podľa § 225 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona.

12. O sťažnosti žalobcu proti uzneseniu vyšetrovateľa PZ zo dňa 03.12.2018 v znení jej neskorších doplnení rozhodol dozorujúci prokurátor uznesením zo dňa 31.07.2019, sp. zn. VII/1 Gv 120/15/1000-61 tak, že podanú sťažnosť zamietol ako nedôvodnú.

13. Dňa 06.05.2022 prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, podal na žalobcu obžalobu dňa 05.05.2022, sp. zn. VII/1 Gv 37/20/1000-27, pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin poškodzovania záujmov Európskych spoločností podľa § 261 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona v znení zákona č. 444/2015 Z. z. a zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona v znení zákona č. 87/2015 Z. z.

14. Špecializovaný trestný súd uznesením zo dňa 30.12.2022, sp. zn. 12T/6/2022 podľa § 241 ods. 1, písm. c) Trestného poriadku z dôvodov uvedených v § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zastavil trestné stíhanie poškodeného, pretože tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky dňa 20.02.2024 uznesením sp. zn. 4Tost 9/2023 rozhodol tak, že podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol sťažnosť prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. Predmetné uznesenie bolo poškodenému doručené dňa 04.04.2024.

16. Žiadosťou zo dňa 27.05.2024 žalobca požiadal žalovaného o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej správy; uplatnil si majetkovú škodu vo výške 10 080,32 eur a nemajetkovú ujmu v sume 30 000 eur. Žalovaný uznal a uspokojil žalobcovi nárok vo výške 7 933,85 eur. Pri majetkovej ujme neuznal trovy konania za úkony právnych služieb ako ďalšie porady s klientom a neuznal nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy.

17. Žalobca si uplatnil voči žalovanému náhradu trov konania za úkony právnej služby, a to porady s klientom s AK JUDr. Andrej Jaroš, spol. s r. o. zo dňa 02.06.2020, 06.06.2020, 30.06.2020, 01.12.2020 (1 úkon po 73,67 eur bez DPH, 2/3 z 1/8) a s AK JUDr. Danica BIROŠOVÁ, s.r.o. zo dňa 01.06.2020, 11.06.2020, 02.07.2020, 06.07.2020, 01.12.2020, 04.12.2020, 08.12.2020, 10.12.2020, 26.05.2021, 03.06.2021, 09.06.2021, 25.06.2021, 07.07.2021, 08.07.2021, 28.07.2021, 06.06.2022, 12.03.2023 (rok 2020 úkon po 73,67 eur bez DPH, rok 2021 úkon po 76,75 eur bez DPH, rok 2022 úkon po 81,66 eur bez DPH). Odmenu za vykonané úkony uhradil žalobca obom právnym zástupcom, dňa 22.05.2024 a 23.05.2024, čo vyplýva z výpisu z jeho účtu.

18. Z obsahu trestného spisu je zrejmé, aké úkony boli v trestnej veci vykonané, tj. výsluch žalobcu, svedkom, vydanie rozhodnutí, podania sťažností a pod. (čl. 208 až 211).

19. Žalobca predložil lekárske správy z oftalmológie z obdobia od 09.02.2024 do 12.09.2025, všeobecného lekára z 28.02.2023, z rádiológie, chirurgie z roku 2021.

20. Podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

21. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len ako „zákon č. 514/2003 Z. z.“), právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

22. Podľa § 17 ods. 1 v spojení s ods. 2 až ods. 4 zákone č. 514/2003 Z. z., uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak. V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli

poškodenému v spoločenskom uplatnení. Výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu.

23. Podľa § 18 ods. 1 v spojení s ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z., náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu. Súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta. Súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

24. Podľa § 14 ods. 2 písm. a) vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, odmena vo výške dvoch tretín základnej sadzby tarifnej odmeny patrí za každý z týchto úkonov právnej služby: ďalšia porada alebo rokovanie s klientom za každú skončenú hodinu; dĺžka trvania porady alebo rokovania s klientom, ktorý je vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, sa preukazuje potvrdením príslušného ústavu na výkon väzby alebo ústavu na výkon trestu odňatia slobody.

25. V spore bolo nesporné, že voči žalobcovi bolo trestné stíhanie zastavené ako aj to, že žalovaný čiastočne uznal nárok žalobcu v sume 7 933,85 eur v rámci žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Súd sa musel vyporiadať s námietkami žalovaného, ktorý poprel nárok žalobcu v časti trov právneho zastúpenia za úkony právnych služieb – porady s klientom, ktoré odmietol uhradiť aj pri posudzovaní žiadosti žalobcu pred podaním žaloby v rámci postupu, ktorý upravuje § 15 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. (predbežné prerokovanie nároku). Ďalej musel riešiť nárok žalobcu v časti nemajetkovej ujmy čo do základu ako aj jeho výšky.

26. Vzhľadom na to, že žalobca vzal žalobu v časti zaplatenia sumy 99,96 eur s príslušenstvom späť ešte pred otvorením pojednávania, súd konanie v tejto časti podľa § 145 ods. 2 CSP zastavil (výrok I.). Predmetná suma bola uplatnená v rámci tzv. majetkovej ujmy.

27. Z konštantnej rozhodovacej praxe všeobecných súdov vyplýva záver, že ak došlo k oslobodeniu spod obžaloby alebo k zastaveniu trestného stíhania, ako je tomu aj v prejednávacom prípade, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti zákonnosti začatia vedenia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania (porovnaj napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 183/2009, 4Mcdo 15/2009, 3Cdo 194/2010). Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré bolo zastavené, treba hľadať nielen v čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ale vo všeobecnej rovine predovšetkým v čl. 1 ods. 1 tohto základného zákona, teda v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca. Na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. V takejto situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 18. augusta 2010 sp. zn. 4 MCdo 15/2009, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 37/2014).

28. Zákon č. 514/2003 Z. z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu, ktorej sa nemožno zbaviť, t. j. bez ohľadu na akékoľvek zavinenie. Neposudzuje sa teda správnosť rozhodnutia orgánu štátu z hľadiska, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zavinil. Z hľadiska zodpovednosti štátu za škodu má ten, kto bol oslobodený spod obžaloby alebo bolo voči nemu zastavené trestné stíhanie, právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Takéto právo by nemal iba vtedy, ak by si vznesenie obvinenia zavinil sám, bol spod obžaloby oslobodený len preto, že nie je za

trestný čin trestne zodpovedný, resp., že mu bola udelená milosť alebo, že trestný čin bol amnestovaný (R 35/1991, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 64/2008). To ale nie je prípad žalobcu.

29. Je iste právom a povinnosťou štátu zabezpečovať ochranu spoločnosti vyšetrovaním podozrení zo spáchania trestnej činnosti a jednotlivec je povinný v určenom rozsahu znášať obmedzenia z toho vyplývajúce, avšak pokiaľ orgány činné v trestnom konaní dospejú k rozhodnutiu, ktoré sa neskôr ukáže ako nezákonné, ide vo vzťahu k takto stíhanej osobe o postup porušujúci jej základné ľudské práva. Ak má byť jednotlivec povinný podrobiť sa úkonom trestného konania, musí v právnom štáte existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestnú činnosť nepáchal, dostane sa mu odškodnenia za všetky úkony, ktorým bol zo strany štátu podrobený (Ústavný súd Českej republiky, nález sp. zn. I. ÚS 554/04 z 31. marca 2005).

30. V tejto súvislosti súd poukazuje na skutočnosť, že každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje spoločenský, pracovný a osobný život stíhaného, a to bez ohľadu na jeho výsledok, teda aj je spôsobilé bez ďalšieho vyvolať vznik nemajetkovej ujmy najmä v takom prípade, ak sa preukáže, že bolo od začiatku nezákonné; ide o zodpovednosť absolútne objektívnu a za výsledok trestného konania vo veci samej, čím je založená zodpovednosť štátu za škodu obvineného spôsobenú uznesením o vznesení obvinenia (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. augusta 2019, sp. zn. 4Cdo/125/2019).

31. Je teda možné uzavrieť, že žalobcovi vznikol nárok na náhradu škody, keďže zastavením trestného stíhania voči žalobcovi sa uznesenie o vznesení obvinenia stalo nezákonným. V tomto smere súd poukazuje napr. na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 754/2016, podľa ktorého je Ústavný súd SR toho názoru, že vedenie trestného stíhania na základe nezákonného uznesenia o jeho začatí bez ohľadu na to, za účinnosti ktorého zákona bolo vydané, odôvodňuje s ohľadom najmä na čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 3 listiny, právo na náhradu nemajetkovej ujmy takto stíhanej osoby, pokiaľ jej táto v príčinnej súvislosti s vedením trestného stíhania vznikla. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania, ktoré sa právoplatne skončilo inak než odsúdením (a to aj v prípade, ak nebolo realizované väzobne), je ústavne akceptovateľným a ústavou predpokladaným spôsobom poskytnutia satisfakcie takto stíhanej osobe.

32. Žalobca sa domáhal zaplatenie majetkovej ujmy, ktorá po čiastočnom späťvzratí predstavovala sumu 2 046,04 eur (2 146,47 – 99,96), a to za trovy právneho zastúpenia žalobcu ako poškodeného v trestnom konaní. Jednalo sa o vynaložené náklady za úkony právnej služby, špecifikované žalobcom ako ďalšie porady s klientom podľa ich vyúčtovania advokátmi žalobcu (čl. 74, 76 až 79). Súd mal vykonaným dokazovaním preukázané, že tento nárok žalobcovi nemožno priznať, a to z nasledovných dôvodov: Skutočnosť, že žalobca vyčíslené trovy právneho zastúpenia advokátom uhradil, nie je jediným ukazovateľom, pre ktorý by mal súd žalobcovi tento nárok priznať. Samotné ustanovenia § 18 ods. 1 v spojení s ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. hovoria o náhrade účelne vynaložených trov konania vrátane trov právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta. K úkonu ďalšia porada, súd poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 26.09.2019, sp. zn. I. ÚS 207/2019: „Jednotlivé úkony právnej služby musia byť posudzované samostatne zo zreteľom na to, či išlo o odôvodnený a účelne vynaložený výdavok, ktorý strane sporu vznikol v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.“ a uznesenie Ústavného súdu SR z 1. februára 2018, sp. zn. IV. ÚS 83/2018 v znení: „Troy vynaložené účastníkom konania v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému tvrdenému nároku. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc v zmysle čl. 47 ods. 2 ústavy a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne vynaložené trovy považujú. Troy potrebné na účelné vynaloženie alebo ochranu práva sa však nemôžu posudzovať ako celok, a to aj keď má účastník nárok na náhradu trov konania, pretože mal vo veci plný úspech, každý úkon alebo každé platenie trov treba posudzovať samostatne; to platí aj pre trovy právnej služby.“

33. Za trovy konania môžu byť považované iba také výdavky, ktoré sú preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené, ak vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Pokiaľ nie sú v prípade konkrétneho výdavku súčasne splnené všetky uvedené zákonné kritériá, nemožno ho kvalifikovať

ako súčasť trov konania. Každý výdavok je pritom posudzovaný vždy individuálne a podľa okolností prejednávaneho prípadu. Súd poukazuje na to, že náhradu trov konania za poradu s klientom možno strane priznať, iba ak bola porada účelným úkonom právnej služby a preukázaná. V rámci prípravy a prevzatia zastúpenia je totiž zahrnutá aj konzultácia s klientom a ďalšie porady s klientom sú účelné iba za situácie, ak v konaní dôjde k mimoriadnym okolnostiam, ktoré si advokát a klienti potrebujú ozrejmiť a prekonzultovať. Vzhľadom k priebehu trestného konania mal súd za to, že porady s klientom neboli právnymi zástupcami žalobcu preukázané; dokonca nebol v žiadnom vyúčtovaní trov konania uvedený ani presný čas konania úkonov a žalobca tiež nepredložil potvrdenie alebo vyhlásenie o ich vykonaní. V tomto smere súd poukazuje aj na názor žalovaného, podľa ktorého je dôvodné uplatnenie analógie § 14 ods. 1 písm. a) vyhl. č. 655/2004 Z. z.

34. Súd nepriznal právne úkony – ďalšie porady s klientom v rozsahu, ako ich neuznal ani žalovaný v rámci predbežného prerokovania nároku na náhradu škody. Vykonaným dokazovaním nemal preukázanú ich dôvodnosť a účelnosť. Analogicky uplatnením § 251 CSP, trovami konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Trovy vynaložené účastníkom konania (sporovou stranou) v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Súd mal za to, že vzhľadom k priebehu trestného konania nebolo možné považovať porady s klientom vykonané v dňoch 02.06.2020, 06.06.2020, 30.06.2020, 01.12.2020 (AK JUDr. Andrej Jaroš, spol. s r.o.) a v dňoch 01.06.2020, 11.06.2020, 02.07.2020, 06.07.2020, 01.12.2020, 04.12.2020, 08.12.2020, 10.12.2020, 26.05.2021, 03.06.2021, 09.06.2021, 25.06.2021, 07.07.2021, 08.07.2021, 28.07.2021, 06.06.2022, 12.03.2023 (AK JUDr. Danica BIROŠOVÁ, s.r.o.), za účelné. Z rozpisu úkonov je zrejmé, že žalobca mal absolvovať s obhajcami porady v rozpätí pár dní, dokonca dňa 01.12.2020 aj u každého z nich, a to bez toho, aby bol súdu ozrejmený dôvod porady, rozsah ako aj trvanie. Podľa uplatneného nároku žalobcu každá porada mala trvať viac ako hodinu.

35. Podľa názoru súdu je to právny zástupca, ktorý vie posúdiť potrebný postup v konaní, a práve preto mu bolo žalobcom udelené splnomocnenie na zastupovanie v konaní, keďže žalobca ako laik správnosť postupu posúdiť nevie. Žalobca napriek tomu, že žalovaný účinne poprel jeho tvrdenia ohľadne uplatnených úkonov právnej služby a vo vzťahu k tomu bol navrhnutý jeho právnu zástupkyňou i výsluch žalobcu (čl. 117), ten v rámci svojej výpovede neuviedol žiadne tvrdenia ohľadne náhrady majetkovej ujmy ako ani skutočnosti o spôsobe a potrebe uplatnených úkonov. Osobne sa vyjadroval len k nemajetkovej ujme. Žalobca súdu neozrejmil, aký bol konkrétny výsledok porád jeho advokátov s ním, ani to, ako boli porady spôsobilé ovplyvniť pokyny klienta smerom k advokátovi. Nie je možné súhlasiť s tým, že (vzhľadom na účel porady s klientom, ktorou sa realizuje jeho právo na obhajobu) nepriznaním náhrady trov konania môže dôjsť k porušeniu tohto práva klienta a tým k popretiu jeho práva byť informovaný o stave konania a úkonoch v ňom urobených. Ak si žalobca ako klient takéto porady vyžiadal, mal na ne nepochybne právo, tieto (i keď neboli preukázané písomnými záznamami) možno aj boli uskutočnené, ale vtedy je potrebné, aby náklady na ne znášal žalobca sám, nakoľko podľa názoru súdu neboli uvedené porady účelné a nevyhnutné. Samotným nepriznaním náhrady trov konania za uvedené porady nemôže byť žiadnym spôsobom porušené právo žalobcu na obhajobu. Vzhľadom na vyššie uvedené, súd porady uplatnené žalobcom nepovažoval za nevyhnutné a účelne vykonané a nebolo by spravodlivé, aby náhradu za odmenu za ne a prislúchajúce režijné paušály znášal žalovaný, ale je potrebné, aby ich žalobca znášal sám (napr. IV. ÚS 12/2019). Na základe toho, že žalobca nepreukázal dôvodnosť nároku v časti majetkovej škody, tj. neuniesol dôkazné bremeno, súd v tejto časti žalobu zamietol.

36. Okrem majetkovej ujmy si žalobca uplatnil aj nemajetkovú ujmu vo výške 30 000 eur. Sloboda,nosť, ľudská dôstojnosť, súkromie patria medzi základné ľudské práva. Nie je možné vrátiť čas, či vymazať určité obdobie života. Všeobecne možno konštatovať, že trestné stíhanie po psychickej stránke objektívne negatívne vplývalo na život žalobcu. Obava z trestu vnáša do mysle stíhanej osoby nepredstaviteľnú záťaž. Hlavne ak sa cíti nevinný a napriek tomu je obvinený. Psychické útrapy prináša neistá budúcnosť. Vedome či nevedome, určite nie úmyselne, sa táto situácia prenáša na rodinu stíhaného, spoločníci osoby znášajú zlé obdobie so stíhanou osobou, o čo ťažšie je samotnému stíhanému. Ťažšie sa stíhaným osobám združuje v spoločenských, kde je trestné konanie voči nim známe. O trestnom stíhaní vedela rodina, priatelia žalobcu a aj ostatní ľudia. Počas stíhania sa žalobca vyhýbal kontaktom s ľuďmi a oni jemu; aj keď sa to po zastavení trestného stíhania sčasti zlepšilo, návrat k obdobiu pred stíhaním je nemožný. Súd posudzoval aj celospoločenskú situáciu

a pohľad občanov na trestne stíhané osoby. Napriek všeobecne konštatovanému zákonnému pravidlu, že na obvineného sa hľadí ako na nevinného, pokiaľ nebude právoplatne odsúdený, je realita úplne rozdielna. Konkrétne ľudia nešpecifikujú svoje postoje, hlavne ak majú obavu, že by boli spoločensky neprijateľné, sú však v nich zakorenené a jedajú podľa svojho vnútorného presvedčenia aj keď navonok z iného dôvodu. Je preto zložitá konkrétne preukázať zmenu postojov spoločnosti k súdnej osobe. Na druhej strane, ak sa to preukáže, je to podľa súdu dôvod na navýšenie nemajetkovej ujmy. Všeobecne sa za vinného berie každý, kto je čo len obvinený, rovno je spoločnosťou odsúdený a potrestaný. Toto možno sledovať úplne bežne vo vyjadreniach ľudí, ale aj ešte závažnejšie bežne v médiách, ktoré majú významný vplyv na formovanie názorov spoločnosti. Túto skutočnosť by si mal uvedomovať aj štát a konať tak, aby bola uvádzaná prezumpcia nevinu zaužívaná a rešpektovaná v spoločnosti. Štát nemôže za individuálne zlyhania jednotlivcov v ich správaní, ale mal by toto pravidlo presadzovať do života ľudí, do ich postojov. Ak tak štát nekoná, je za takéto správanie spoločnosti zodpovedný. Štát (cestou príslušných orgánov a zástupcov) je na začiatku tohto reťazca a mal by si to uvedomiť a podľa toho konať, pretože svojim prejavom nedáva dobrý príklad, pričom občania pozorne vnímajú jeho prejavy. Často orgány činné v trestnom konaní informujú o odhalení trestnej činnosti, ale ak nebola preukázaná, alebo bol páchatel' oslobodený, na to tlačové konferencie nevolávajú. Podľa súdu štát nepostupuje vždy objektívne a nestranne a sám vyvoláva situácie napádajúce nerešpektovať prezumpciu nevinu. Štát má právo, a nič tomu nebráni, potierať trestnú činnosť, ale ak pochybí, má niesť následky. Nemajetková ujma má potom odrážať aj preventívny charakter naprávania individuálnych chýb. Aj pri zdôvodňovaní výšky trestu sa používa preventívny charakter ako dôvod pre vyšší trest. Je všeobecne známe, že občania sa inak odmeranejšie, so strachom a nedôverou, pozerajú na ľudí, ktorí boli trestne stíhaní, horšie sa im spolupracuje, pričom je irelevantné, či boli oslobodení alebo či bolo voči nim zastavené trestné stíhanie.

37. Trestné stíhanie však z dôvodu jeho dĺžky a rozsahu úkonov žalobcu obmedzovali v jeho živote. Žalobca bol obvinený z viacerých trestných činov, pričom mu po zmene právnej kvalifikácie hrozil trest odňatia slobody až na dvanásť rokov. Zodpovednosť žalobcu za dĺžku konania nebola zistená. V živote žalobcu na základe trestného stíhania voči jeho osobe nastala podstatná a už nikdy nezmeniteľná zmena s vplyvom na celý jeho život. Táto zmena bola spôsobená vinou žalovaného. Tým, že bol žalobca protiprávne obvinený, mal súd za to, že objektívne mu vzniká právo na náhradu nemajetkovej ujmy, z dôvodu zásahov do jeho osobnosti, života, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti ako aj súkromia. Dané porušenie objektívne, ako už bolo konštatované, vyplýva už zo samotného faktu, že sa voči nemu nespravodlivo viedlo trestné konanie. Súd je presvedčený, že pre porušenie týchto práv žalobcu, nebolo dostatočné zadosťučinenie samotné rozhodnutie v trestnom konaní, ale súd mal za to, že žalobca má právo aj na nemajetkovú ujmu v peniazoch. Táto skutočnosť vyplýva aj zo samotného trestného konania. Ak by bol uznaný žalobca vinným, tiež by to neostalo len na papieri, nebolo by to len o konštatovaní v rozsudku, ale dostal by aj nejaký trest. V tomto prípade mu hrozil trest odňatia slobody na dobu až dvanásť rokov. Súd teda zvažoval, v akej výške by bola nemajetková ujma v peniazoch primeraná.

38. Náhrada nemajetkovej ujmy má slúžiť na kompenzáciu stavu právnej neistoty, do ktorej bol žalobca uvedený a udržovaný v dôsledku neprimeranej dĺžky trestného konania. Trestné konanie sa viedlo voči žalobcovi od 26.11.2015 do 11.01.2016 (46 dní) a od 03.12.2018 do 04.04.2024 (1905 dní), spolu 5 rokov a 126 dní, čo je celkovo 1951 dní. Nielenže zákon, ale dokonca ani judikatúra súdov, neurčila nejakú ani len orientačnú sumu či mantinely, v ktorých by sa náhrada pohybovala. Súd pri určení primeranej výšky prihliadol na závažnosť trestných činov, ktoré sa kládli žalobcovi za vinu. Do úvahy vzal aj tú skutočnosť, že žalobca bol bezúhonný, trestná činnosť mala súvisieť s predmetom činnosti jeho podnikania, kde zamestnával aj viaceré osoby, ktoré mali o trestnom konaní vedomosť, keďže boli vypočúvaní ako svedkovia, ako aj to, že pred vznesením obvinenia bol dávaný za vzor v rámci čerpania prostriedkov z eurofondov. Zároveň súd zohľadnil samotnú dĺžku trestného stíhania ako aj dopad trestného stíhania do osobnostnej sféry poškodenej osoby. Napriek tomu, že žalobca nepreukázal prípadné zhoršenie zdravotného stavu v dôsledku trestného stíhania, súd konštatuje, že už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, a to tým, že sa jednalo nakoniec o nepravdivé obvinenie (napr. rozs. KS v Trenčíne, sp. zn. 3Co/118/2008). Pri úvahe o poskytnutí primeraného zadosťučinenia je potrebné prihliadať k celkovej dobe, po ktorú konanie trvalo (tj. odo dňa vznesenia obvinenia do dňa právoplatnosti konečného rozhodnutia vo veci). Náhrada nemajetkovej ujmy má slúžiť ku kompenzácii stavu právnej neistoty, ktorú žalobca prežíval; ide o psychickú kategóriu, ktorej hĺbka a dosah sú náročne preukázateľné. Určenie výšky nemajetkovej ujmy má zodpovedať aj všeobecnej predstave spravodlivosti a slušnosti. Vzhľadom

na to, že voči žalobcovi bolo vznesené obvinenie 2x, súd vzal do úvahy výlučne len obdobie od vznesenia obvinenia do jeho zrušenia a následne do zastavenia trestného stíhania, ktoré nadobudlo právoplatnosť až rozhodnutím Najvyššieho súdu SR.

39. S poukazom na to, súd priznal žalobcovi sumu 7 500 eur ako nemajetkovú ujmu za nezákonné rozhodnutie. Rozhodnutia súdov pri určení výšky nemajetkovej ujmy sú rôzne, ale pri každom jednom prípade treba individuálne posudzovať skutkový stav veci. Všeobecne možno minimálnu výšku učiť sumou okolo 1 200 eur ročne, a to za menej závažný trestný čin (napr. rozs. KS v Nitre, sp. zn. 8Co/37/2019). Pretože v tomto prípade išlo o závažnejšie trestné činy (zločiny), k pomeru trvania samotného trestného stíhania, dovedajšiu bezúhonnosť a časovú náročnosť pre žalobcu, ako aj následkov pre neho a jeho rodinu (znášanie jeho nálad, odlúčenie), považoval za spravodlivé priznať sumu v rozpätí od 1400 až 1500 eur (napr. rozs. KS v Nitre, sp. zn. 12Co/45/2019, sp. zn. 5Co/92/2022). V prepočte na deň súd priznal žalobcovi sumu 3,84 eur denne, čo za rok predstavuje sumu 1 401,60 eur. Práve táto výška náhrady podľa súdu predstavuje sumu, ktorá prinesie ponaučenie aj pre subjekt, ktorý práva občana porušuje. Teda nejde o zanedbateľnú sumu, s ktorou by napríklad mohol štát počítať pri trestnom konaní ako s nepodstatným údajom, na druhej strane to však nie je suma, ktorá by občana viedla k zneužitiu citovaných zákonných ustanovení pre osobné obohatenia, napr. nejakým vyvolaním trestného konania len za účelom oslobodenia, resp. zastavenia trestného stíhania.

40. Na základe uvedeného súd zaviazal žalovaného - štát v zastúpení Generálnej prokuratúry SR ako pasívne vecne legitimovaný subjekt, na zaplatenie sumy 7 500 eur, predstavujúcej nemajetkovú ujmu, žalobcovi. Vzhľadom na to, že nárok žalobcu uplatnený nad priznanú sumu súd vyhodnotil ako nedôvodný, žalobu vo zvyšnej časti zamietol. Súd zaviazal žalovaného zaplatiť priznaný nárok žalobcovi v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku, a to s poukazom na vyjadrenie žalovaného pri zabezpečení administratívnych úkonov potrebných pre riadne splnenie súdom určeného plnenia (§ 232 ods. 3 veta druhá CSP).

41. Podľa § 255 ods.1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej ako CSP) súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

42. Podľa § 262 ods.1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

43. Podľa článku 17 základných princípov CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

44. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods.1 CSP. Žalobca si uplatnil nárok na zaplatenie majetkovej ako aj nemajetkovej ujmy. S prihliadnutím na to súd postupoval tak, že samostatne posúdil úspech/neúspech strán sporu pri majetkovej ujme a pri nemajetkovej ujme. V časti zaplatenia majetkovej škody v sume 2 146,47 eur bol žalobca neúspešný; v časti zastavenia konania pre čiastočné späťvzatie žaloby na dôvodnú námietku žalovaného podľa § 256 ods. 1 CSP ako aj vo zvyšnej zamietnutej sume. Preto by mal súd priznať nárok na náhradu trov konania žalovanému. Keďže žalovaný si tento nárok neuplatnil a trovy konania mu nevyplývali ani zo súdneho spisu, súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku V. rozhodnutia, a to s poukazom na článok 17 základných princípov CSP. Vo vzťahu k uplatneniu nemajetkovej ujmy, bol žalobca úspešný čo do základu nároku. Preto mu súd priznal voči žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Priznanie plnej náhrady trov konania je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“ (§ 255 CSP), keďže ten sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku. Pokiaľ teda žalobca bol v predmetnej veci v časti týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy v základe úspešný, je treba priznať v tejto časti úspech žalobcovi v plnom rozsahu. Takýto záver posúdil Ústavný súd SR ako ústavne konformný a udržateľný (uznesenie IV. ÚS 71/2019-12 zo dňa 07.02.2019). Obdobne nárok na náhradu trov konania posudzoval aj Krajský súd v Nitre (uznesenie č.k. 25Co/148/2018-1266, č. k. 9Co/267/2018-307). Strany sporu nenavrhli a ani súd nezistil existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré by mal postupovať podľa § 257 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia jeho písomného vyhotovenia na Okresný súd Nitra.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP). Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.